

Mindenkinek fontos...

Indulás előtt még van pár elintéznivaló. Csak el ne felejtsek valamit. Megsütöm a pizzát a gyerekeknek, és indulok. Illetve megsütöm a pizzát, utána bepakolom, amit előző este elfelejtettem, azután indulok. Vagyis megsütöm a pizzát, utána pakolok, még megételem a papagájokat, és akkor indulok. Oké, kaja kész, pakolás ehúne, madarak rendben, valamit még akartam... Hány óra van? Taxi, színház, taxi, busz. Elindultam mai végső célom felé. Végre. Minden megvan, ami kell? Talán. Remélem. Most már mindegy.

Érkezés, kávé, színház. Kávé? Igen, kérek szépen. Izgatott vagyok. Miért vagyok izgatott? Szia, szevasz, csak megölellek. Emlékszel rám? Felismersz? Minden rendben? Nelli minden második mondata az, hogy jó lesz. Tehát jó lesz. De most tényleg, mi ez az izgalom bennem, hisz nem én játszom előadást.

Topolya. Hazajöttem. Igen. Tíz napra elköltöttem otthonról. Ide. Haza. Nem a világ végén élek, szóval nem újdonság hazajönnöm, most valahogy mégis más érzés. Vibrál a színház körül a levegő. Vagy én vibrálok? Jönnek-mennek az emberek. A marások csillogó, szinte lázas szemekkel készülődnek a kezdéshez. Biztosan duplán izgulnak, hiszen a szervezésben is jócskán kivehették a részüket. A szervezők és a házigazdák serényen és mosolyogva végzik a feladataikat, mintha minden nap ezt csinálnák. Később, amikor van pár percünk beszédbe elegyedni egymással, és közelebből is találkozhat a tekintetünk, akkor látom... Látom a szemeikben a jól elrejtett fáradtságot. Sokat dolgozhattak azon, hogy minden ilyen szépen, olajozottan működjön. Szóljon hát nekik is a taps minden előadás végén.

Nézegetem, olvasgatom az első *Súgót*. Ünneplés, ötletes, ízléses. Végtelen tisztelettel emlékezik az elődökre, és nagy szeretettel és örömmel mutatja be a jelenkor színjátszóit. Fontos. Mindenkinek fontos ez a találkozó.

Jómagam is részt vettem már mint csoportvezető, rendező. Most pedig nagyon hálás vagyok a megtiszteltetésért, hogy ebből a bizonyos „másik” perspektívából is megélhetem ezt az eseményt. Annyit, azt hiszem, elárulhatok magamról, hogy olyan ember vagyok, aki kéretlenül ritkán mondja el a véleményét. Úgyhogy ez a megtisztelő feladat egyben kihívás is számomra.

Azt gondolom, hogy ha valaki időt és energiát szentel annak, hogy színházzal, művészettel foglalkozzon, teszi ezt nem fizetségért, hanem alkotási, önkifejezési, közösségépítési szándékból, az kitüntetést érdemel.

Én pedig visszafogott mosollyal az arcomon, csodálattal figyelem a színpadra lépők határtalan lelkesedését, játékosságát, hitét, akaratát, aláza-



tát, örömet. És hagyom, hogy átjárjon engem is. Hagyom, hogy megrohanjanak az emlékek azokból az időkből, amikor jómagam is kezdetem próbálgatni a szárnyaimat a színpadon, lassan és óvakodva, rácsodálkozó, kíváncsi tekintettel figyelve a „nagyokat”, ahogyan magabiztosan lépkednek ebben a különös világban, amelyben – mint később kiderült számomra – olyan sok mindent „szabad”. Mert a színpad az a hely, ahol az ember olyan dolgokat is megengedhet magának, amit „odakint”, a „valódi életben” talán soha. Különös ruhákat ölthet magára, és senki nem kérdezi „*Mi bajod van, miért nézel így ki?*”, érzelmi hullámvasutazhat, megőrülhet és visítozhat büntetlenül, a végletekig kipróbálhatja a benne rejlő összes személyiséget, ötleteit, és szabad hibázni is. Ráadásul nincs egyedül. Társai vannak. Ebben a közösségben barátságok köttetnek, segítik, bátorítják, támogatják egymást. Játzó társaink, akikkel együtt hívjuk elő próbáról próbára gyermeki énünket, akik őszintén és örömmel tudnak rácsodálkozni a világra, észre tudják venni az apró csodákat, kreatívak, spontának, képesek tiszta szívből nevetni és feltétel nélkül szeretni, és velük a sírás sem fáj annyira.

Nézem az előadásokat, és látom a színjátszóknak a gyermeket. Látom, milyen jót játszanak együtt. És jól vannak. Jó kezekben. Jó helyen.

Azt kívánom nekik, hogy őrizzék meg mindezt, és ápolják magukban és egymásban. Amíg világ a világ.

Ha pedig valaki kedvet kap, vagy érzi magában azt a bizonyos vibrálást, csatlakozzon hozzájuk, próbálja ki magát!

Aki pedig csak fel szeretne lélegezni egy-egy nehéz nap után, az menjen el, és nézze őket. Nézzék meg őket, milyen sokszínűek, milyen szeretettel játszanak nekünk, és tapsoljunk nekik együtt. Akinek van ideje és kedve hozzá, maradjon utána beszélgetni is egy kicsit. Találkozunk egymással!



Crnkovity Gabriella

A szoros kapcsolat könnyebbé teszi az együttműködést

Interjú a tóbai Petőfi Sándor Művelődési Egyesület színjátszó csoportjának 3 tagjával



Örülök. Örülök, hogy három szemszögből is meg tudjuk ismerni a tóbai színjátszókat: a rendezőjük, Lackó Farkas Erzsébet, az egyik színésznő, Szabó Melánia és Bokor Vivien sűgő nyilatkozott az általa ellátott feladatokról.

Lackó Farkas Erzsébet: Valamelyikünk már több mint 50 éve játszik a színpadon, valahányan 20, 30, 40 éve vagyunk a deszkákon, de vannak új szereplők is, akik csak egy-két alkalommal voltak fent a színpadon, de annyira összekovácsolódtunk, hogy ismerjük egymás mozdulatát vagy épp hangulatát, bánatát, úgyhogy jó ilyen társasággal dolgozni mint rendező és mint színjátszó.

Hogy telt a próbafolyamat, milyen pozitívumokkal és negatívumokkal szembesültetek?

Lackó Farkas Erzsébet: Igazából a próbák nálunk úgy zajlanak, hogy minden hétköznap, minden este összejövünk, és egy kávé mellett megbeszéljük a napi problémáinkat, aztán elkezdjük a szöveget vagy a játékot. Hat hetet kellett adni ennek az előadásnak, hogy kijusson a színpadra. Megesik, hogy egészségügyi probléma akad, egyik náthás, másiknak a foga dagad be, de 1-2 próbán kívül teli 6 héttel vittük színre az előadást. Ha valaki nálunk elvállal egy szerepet, az úgy van elvállalva, hogy ameddig van próba, addig ott kell legyen, ha valami végett nem tud, akkor szól, de soha nincs olyan, hogy valaki nélkül megtartjuk, akkor inkább lemondjuk az egészet. Fontos, hogy egyszerre gyakoroljuk be az egész előadást. Mondhatom azt is, hogy a bemutatónál is egy húron pendültünk, egyikünk sem lógott ki a sorból, megtiszteljük egymást és komolyan vesszük.

Szabó Melánia: Jól teltek a próbák, minden nap tanultunk valami újat, bár a szöveggel sok probléma volt pár személynél, de én azt mondom, nem volt nehéz, ha a jó oldalát nézzük, mindenkire illett az a szerep, amit kapott.

Bokor Vivien: Mindenki olyan szerepet választott, ami illett hozzá, így könnyedén ment a tanulás és a szereplés. Talán a negatívuma a rendezőhiány volt (Erzsébet nem tudott minden próbán jelen lenni – a szerk.), és az, hogy nem volt elegendő próbánk.

Mi alapján osztottátok ki a szerepeket?

Lackó Farkas Erzsébet: Itt mindenki beleszólhat, én mint rendező nagyjából megmondtam, kire mi illik, és ha elfogadják, akkor mehet a próba, de volt rá példa, hogy szóltak, hogy nem tudják átérzeni a szerepet, így cseréltünk, de idén véletlenül

alakult úgy, hogy Edit szerepét Antalnak kellett elvállalni, amiből végül félsiker lett.

Szabó Melánia: Az úgy volt, hogy összegyűltünk mindannyian színésztársak, és mikor volt a szövegolvasás, rögtön tudta mindenki, hogy mi szeretne lenni, de 1-2 változtatás azért volt.

Mennyire volt nehéz azonosulni a szereppel?

Szabó Melánia: Márta voltam, egy amerikai nő, a beképzeltséget kellett eljátszanom, amihez igazából több próba is kellett, mire át tudtam érezni a szerepet.

Mióta vagy tagja a társulatnak, és miért?

Szabó Melánia: 6 éve szerepelek köztük, mert nagyon szimpatikus a társaság, és nagyon érdekel a színészet, de ezelőtt az általános iskolában táncra jártam, majd a színtársulat megkérdezte, hogy nem szeretnék-e koszorúslány lenni egy darabban, majd elvállaltam, és azóta is része vagyok.

Hogy érzed, idén hogy sikerült a darab?

Szabó Melánia: Nagyon jó színdarab, igaz, hogy kevés szerepem volt, de eddig szerintem a legjobb. Eddig nem volt olyan, hogy férfi játsszon női karaktert, és ez igazán jól sikerült.

Bokor Vivien: Elégedett vagyok nagyon, jól sikerült a darab, csak pár helyen akadtak meg, ami nem volt észrevehető. Jól tudták a szöveget és a játékot.

Mesélj arról a pozícióról, amit betöltesz a társulatban.

Bokor Vivien: 2-3 éve vagyok a színtársulatban, igazából színészkedni nem színészkedtem még a lámpalázam miatt, de sűgni szoktam attól függően, hogy milyen nehéz a darab, vagy mennyi idő van a darabra, de általában tudják a szöveget, így vészhelyzetekre vagyok ott.

A próbafolyamat során az egész szöveget be kell tanulnod?

Bokor Vivien: Az egész szöveget kell tudnom fejből, mert vannak szünetek, játékok, és jól kell ismerni, követni az előadást, hogy észrevétlenül tudjunk átsiklani a hibák felett.

Gere Kitti

Miért építettek ilyen nagy templomot a topolyaiak?

A Topolyára látogatók szinte minden alkalommal megcsodálják templomunkat. Mellette városunk szimbólumaként tekinthetünk a szélmalomra, az utóbbi időben pedig a TSC-re is. Sokszor írtak már legimpozánsabb épületünkről, de a címben megfogalmazott kérdés eddig még nem kaptam választ. Építésének története jól dokumentált, hisz teljes egészében ránk maradt az építkezési napló, mely igazi kincsesbánya egy kutató számára.

A mostani templom helyén állt egy 1761–62-ben (más források szerint 1764-ben) „jó anyagból”, téglából épített, stukatúros mennyezetű, zsindeletű templom sekrestyével, melyet a Magyar Királyi Kamara és a topolyai hívek adományából építettek, és Sárlos Boldogasszony tiszteletére szentelték fel. Már egy 1774-es dokumentumban említik, hogy a „*kőművesek lelkiismeretlen munkája miatt a falak repedeznek, a vakolat lehullott, és a hívek befogadására kevésnek bizonyul*”. Ebben az időben Topolya lakossága kevesebb mint 7000 fő volt. Az épületet 1888-ban **Zwipp György** építész vezetésével tetemes összegben restaurálták. A felújítás után mindössze 16 évvel mégis a templom lebontása, és egy új építése mellett döntöttek. Ebben a korban is pályázatot kellett hirdetni, melynek lejárta (1903. március 23.) 14 jelentkező közül lehetett kiválasztani a legjobbat, a bizottság elnöke pedig **Lippay Imre** plébános volt (1901 és 1907 között szolgált Topolyán). 1904. április 9-én **Raichle J. Ferenc** terveit találták alkalmasnak. Az építkezés **Fazekas Ferenc** vállalkozó vezetésével, valamint **Jeney Mihály** mérnök irányításával vette kezdetét. A munkálatokat húsvét utáni héten, fehérvasárnapot követően kezdték meg. A régi templom keresztjét április 11-én 10 napszamos segítségével vették le, utána a harangokat, és elkezdődött a bontás. (Több tárgyat, szobrot, emléktáblát, gyóntatófülkét is beépítettek az új épületbe. Kérdés viszont, hogy mi lett a Kray család sírboltjával? Megbolygatták vagy „körbeépítették”?) A bontással május 5-én végeztek. Akkoriban Topolya rendkívül szűkös állt téglával és faanyaggal is, ezért a régi templomból lebontott téglákat is megtisztították, majd külön bizottság ellenőrizte, mely darabokat lehet felhasználni az új alapba. Ekkor már átszelte a városunkat a vasút, így az építkezési alapanyagok könnyen idejuthattak. (A szöveg szerint a vasúti fekbér nagyon magas volt, így a városi fuvarosok hajszolása miatt több tucat ló ment tönkre). Az alapkövetételre nagy ünnepség keretében, május 23-án, pünkösdhétfőn 14 és 16 óra között került sor. Az építkezést több alkalommal munkássztrájkok szakították félbe, valamint a sűrű esőzés miatt is végül

csúszott az építkezés. A tetőszerkezethez szükséges faanyag sem érkezett meg időben Erdélyből, és az ára is 40 százalékkal emelkedett. A legnagyobb fejtörést mégis a belső oszlopok megválasztása okozta. Az eredeti tervek szerint téglából készültek volna, de az építési bizottság döntése értelmében – a 14 ezer koronás többletköltséget – a Milics és Társa budapesti cég vállalta, így a korban újdonságnak számító „vasvázás beton” rendszerrel kialakított oszlopokra esett a választás. Volt olyan nap, amikor több mint 113 ember dolgozott az építkezésen. A tél beköszöntével nem dolgoztak, valamint egyetlen vásárnap és vallási ünnepkor sem. 1905-ben a korabeli sajtó lelkesen írt arról, hogy a Kalocsai Egyházmegye két másik nagytemploma – a Kalocsai Főszekesegyház és a szabadkai Szent Teréz-templom is – nagyságában elmarad a topolyai templom impozáns méretei mögött. 1906. augusztus 5-én adták át, majd 1907-ben **Városov Gyula** kalocsai érsek közreműködésével szentelték fel. Lippay Imre ekkor (eddig nem tisztázott okok miatt) már nem itt szolgált.

A címben feltett kérdésre pontos választ nem tudok adni, de mint sok mindent, ezt is több dolog befolyásolta. Topolya lakossága az 1910-es felmérés szerint 12.471 fő, melyből csaknem 12 ezer római katolikus (többiek zsidó vallásúak), ezért a régi templom valóban nem volt elég nagy vásárnapokon és ünnepnapokon. Volt rá pénz, ugyanis **Zichy Nepomuk János** és neje, **Kray Irma** 20 ezer koronát ajánlott fel úgy, mint Lippay Imre. A templom tervezett költsége 202 ezer korona volt, de a munkálatok végére 300 ezer koronára szökött. Nem mellesleg, a topolyaiakra jellemző polgári büszkeség is közrejátszott abban, hogy a térségben monumentális templomot építsenek az itt élők. Szinte minden nap elmegyünk mellette nem is gondolva arra, micsoda értéke Topolyának.



Tomik Nimród, történész



Terék Anna: A lámpa fénye

Nézem a hátát. Áll az ablak felé fordulva, és nézi az esteledést, nézi a várost, nézi a kivilágított Citadellát. Nyüzsög az utca, a lakosztály ablakából egészen úgy néz ki, mintha gond nélkül folyna odalenn az élet nélkülünk, mintha nem is hiányoznánk a világból, Budapestből. Fogynak a fények, a házak faláról a járdára csúsznak vissza a nap sugarai. Ellátni a Dunáig, csillog a folyó, mossa a város szívét, hordja ki belőle a hétköznapi hordalékát.

A szívem egészen nyugodt, szombat van, mindjárt este lesz, és én kávét szürcsölve a pamlagon nézem a hátát, az arcának oldalát, ahogy figyel a várost, várja rendületlenül, hogy megérkezzen az este. Hallgat, hallgatok én is, pedig a gondolatok motoszkálnak bennem. Miután elfoglaltuk a szobát, sokat beszélgettünk, mesélni kezdem a nagyszüleimről, anyámról, apámról, magam sem értettem, miről is jutottak eszembe pont az ő történeteik. A lakosztály kávé illatú, a fény is épp olyan, mint a tejeskávé színe. A csésze porcelánja melegíti a tenyeremet, jó erős feketét főztem, a gyomrom egészen ellazul. Miközben vártam, hogy a gépből kicsorogjon a kávé, ujjammal végigsimítottam a komód intarziáján. Mintha ki lehetne tapintani a múltat. Mintha egy intarzia kirajzolhatná az elmúlt időt és mindazt, amit végigélt a fa, melybe mintákat vágott egy erős kéz.

Volt egy olyan nyarom, amikor minden este a szőnyegre feküdtem, nem gyújtottam villanyt, és csak figyeltem, hogyan fogynak el a fények a szobából. Csend volt, minden mozdulatlan volt, én a szőnyegen feküdtem, nagyokat szuszogtam és figyeltem: milyen lehet a szoba, ha nem vagyok benne, ha nem vagyok otthon. Érintetlenül áll a szék, az asztal, rajta a könyv, a lámpa alszik, az ablak pedig hagyja, hogy beszökjenek rajta az árnyékok.

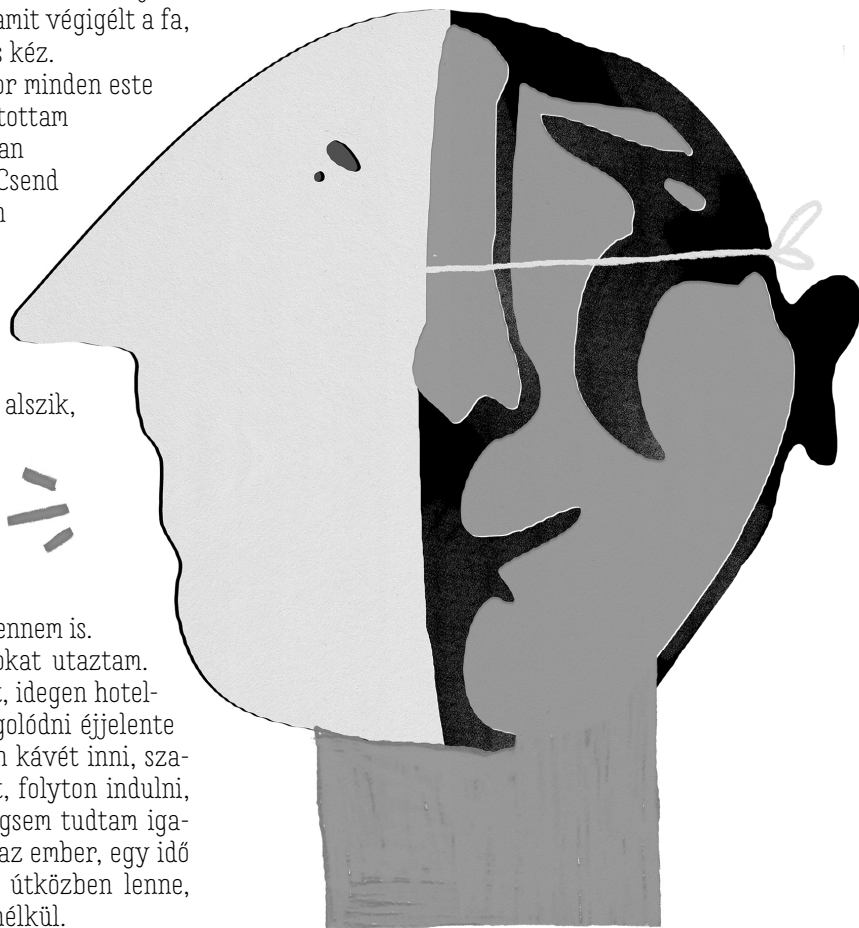
Most sem kapcsolok villanyt, a puha szőnyegre fekszem, és nézem a hátát, az arcának oldalát, aztán nézem a szobát. Csend van. Csend van bennem is.

Az elmúlt hónapokban túl sokat utaztam. Bőröndbe gyömöszölni a ruhákat, idegen hotel-szobákban sietve kipakolni, forgolódni éjjelente az idegen ágyban, repülőtereken kávét inni, szaladni, hogy elérjem az átszállást, folyton indulni, folyton landolni, megérkezni mégsem tudtam igazán sehová. Ha sokáig van úton az ember, egy idő után úgy tűnik, mintha folyton útközben lenne, megérkezés nélkül, hazatalálás nélkül.

Hiába a csinos ruha és a kényelmes pamlag, mégis a szőnyegen fekszem, és figyelem az intarziás komódon álló szobrokat. Fémek izmaik feszülnek, lecsorog róluk a fény, a mintás, puha szőnyeg mintha magába inná. Tekintetem a festményre téved, a félhomályban nézem a távoli, kék hegyeket, a nő gyöngysorát, a halvány, hamvas rózsákat a hajában, a kezében, és a tekintetét, ami tele van nyugodt várakozással, vagy talán elvágódással. Mellette a vitrinben büszkén állnak a porcelánok, csorog le róluk is a fény, de még így is vonzzák a tekintetemet. Egészen közel megyek hozzájuk, nézem a törekeny porcelánlepkét, az egymáshoz bújó kacsákat és a tányérra festett törekeny virágokat. Nagyanyám jut eszembe róluk. Főleg a rózsát tartó nő elvágódó tekintetéről.

Nagyanyám különös ember volt, kiskoromban sokszor hittem, hogy mogorva, pedig csak folyton a gondolataiba mélyedt. Az ő szemében is ott volt mindig ez az elvágódás.

Nagyanyám is sokat utazott, élete során többször is költözött, hazát váltott, várost váltott. Hol a tenger mellett lakott, hogy friss házasként kövesse nagyapámat, akit Montenegróba helyez-



tek át, hogy orvosként ott dolgozzon. Egyedül ült fel a vonatra, ismeretlen országba érkezett, ahol a nyelvet sem tudta, de végül ott is otthont teremtett. Aztán a síkságra költöztek, egy poros kisvárosba, ahol ismét újra kellett kezdeni mindent. Nagymamám mindenütt otthont teremtett, küzdött, és tette a dolgát, ki tudja mennyivel járult hozzá a világ változásához, vagy ahhoz, hogy rend legyen benne, mindenesetre bárhol is volt, szeretettel vette körül a családját, gondoskodott mindenkiről, és ha nem is volt épp nála minden, amire szüksége lett volna, mégis otthont tudott teremteni a férjének, a gyerekeinek.

Nagymamám nagyon szerette a Herendi porcelánokat. Gyönyörű, pillangós étkészlete volt, s ha nagy családi ebédet rendezett, amin minden gyereke és unokája ott volt, akkor elővette a pillangós tányérokat, csészéket, és abban tált. Unokatestvéreimmel segítettünk teríteni, de a nagy sosem félt attól, hogy leejtjük a tányért, összetörjük a finom mintájú Herendi porcelánokat. Azt hiszem, pont amiatt voltak számomra különlegesebbek ezek a tányérok, mert miattuk éreztem nagymamám bizalmát bennünk, hogy majd vigyázunk rá, hiszen tudjuk, hogy sokat jelentenek neki. Próbáljuk őrizni az életünk törekeny pillanatait, de hiába hurcoljuk a szívünkben mindenhová, ha nem tudunk sehová sem megérkezni.

Az asztalhoz megyek, bekapcsolom a Herendi lámpát, a szobát hirtelen elönti az otthonos, sárgás fény, amiről mindig nagymamám lakása jut eszembe. Gyerekkoromban sok estét töltöttünk nála, s ha ott aludtam, elalvásig figyeltem az asztalon álló öreg lámpa sárga fényét, amint küzd a sötéttel, beteríti az asztalt, s a fényénél nagymamám zoknit stoppol, könyvet olvas, vagy épp csak a lámpa fényében fürdő arcomat nézi mosolyogva.

Az ablakhoz állok, és együtt nézzük a város fényeit, ahogy a Citadellán a Szabadság-szobor az eget tartja. Jó együtt állni a sötétedésben. Az asztalon álló lámpa fénye egyre erősebbnek tűnik, sárga színben úszik az asztal, a fekete hajú nő festménye. Lámpát gyújtok végül, találok egy olyan kapcsolót, ami a rózsát tartó nő festményét külön megvilágítja. Elé állok újra, az arcát nézem, az elvágódását. Keresem benne magamat, keresem benne a múltamat, keresem benne nagymamám mosolyát. Mert ott van az arcán a mosoly, a jelen és a jövő ígérete, mosolyogni kezdek lassan én is.

Aztán a hálószobában összehúrom a függönyöket, a tükrös asztalhoz ülök, nézem egy ideig a saját arcomat, a saját mosolyomat, aztán az ő mosolyát is, ahogy felbukkan az arca tükörben, mikor mögém áll. Ahogy az ágyra fekszem, a lámpafényben behunyom a szemem, szinte érzem nagymamám illatát, az éjjeliszekrényre teszem a gyöngysorom, sárga a fény, aranysárga az este, nagyot nyújtózok az ágyon. Itt úgy érzem, végre hazaérkeztem.

Volt egyszer egy színház... – IV. rész

Lőrincz Lajos és Sinkó István

Cikksorozatunk negyedik részében

a topolyai Járási Magyar Népszínház két színészeivel ismerkedhetünk meg.

A Lőrincz Lajosról szóló művészportré első részéből megismerhetjük a színművész művésztársai szemén keresztül, majd Sinkó István művészportréjának egy részletébe is behallgathatunk. A videók mellett a *Színházterem* elnevezésű teremtábla szövegét is megismerhetik az olvasók, amely a kiállítás anyagát képezte. Fogadják szeretettel! 😊

Színházterem

Fennállásának tíz éve alatt a Járási Magyar Népszínház évadonként átlagosan 6-7 bemutatót tartott. Szinte minden hónapra jutott egy. Ez a szám még ma működő kőszínházaink között is kiemelkedőnek számít, kiváltképp, ha figyelembe vesszük, hogy a társulat a próbák mellett mennyi repertoáron lévő előadást játszott helyben és vidéken egyaránt.

Bár kezdetben még egyensúlyban voltak, a vendégszínházok gyakorisága idővel jelentősen meghaladta a helyi játékkalkalmak számát. Míg az ötvenes évek második felében székhelyükön évente 6-8000 néző láthatta őket, utazásaik során több mint 20.000 emberhez jutottak el. A társulat egy évad alatt átlagosan 100 alkalommal lépett közönség elé, de ez a szám az ötvenes évek végére többször is 120 fölé emelkedett. 1959-ben – fennállásuk utolsó évében – már több mint 37.000 néző tapsolt nekik Topolyán és a környező településeken, állami birtokokon és szövetkezeti otthonokban. Ilyen számokkal ma egyetlen kőszínházunk sem büszkélkedhet. A társulat vezető férfi színészei, Sinkó István és **Nagygyellért János** több mint 700 alkalommal álltak a közönség elé a tíz évad alatt.

A színház repertoárjában helyet kaptak mind a népszerű magyar szerzők művei (pl. Molnár Ferenc: *Játék a kastélyban*, 1958; Heltai Jenő: *A néma levente*, 1959), mind a világirodalom klasszikusai (pl. Molière: *A fősvény*, 1949; Dickens: *Copperfield Dávid*, 1954; Shakespeare: *Hamlet*, 1959), és a délszláv drámairodalom kortárs

és klasszikus darabjai is (pl. Branislav Nušić: *A gyászoló család*, 1950; Velimir Subotić: *Emberrek*, 1957). Bár túlnyomó többségben komédiákat és zenés bohózatokat játszottak, **Dimitrijevićs Mara** értő szelekciójának köszönhetően úgy voltak képesek kiszolgálni a szélesebb közönség igényeit, hogy komolyabb témákat feldolgozó, fajsúlyosabb előadásokat is rendszeresen tűztek műsorra, sikerrel (pl. Goodrich–Hackett: *Anna Frank naplója*, 1958). Minden bizonnyal az igazgatónő rátermettségének köszönhető az is, hogy

a színház műsorán nem találunk politizáló propagandaműveket, amelyek bemutatása egyébként a korban elvárható lett volna. Fontos sajátosság az is, hogy a Járási Magyar Népszínház fennállása alatt több alkalommal írt ki pályázatot hazai témájú színművek megírására azzal a nem titkolt szándékkal, hogy fellendítse a jugoszláviai magyar drámaírást. Ennek köszönhetően a topolyai színházterem több ősbemutatónak is otthont adott a hivatásos társulat feloszlataásáig (pl. Kvizimodo Braun István: *Fizetővendég*, 1955).



A *Volt egyszer egy színház...* című kiállítás rádiós hangfelvételekkel is emlékezik az egykori Járási Magyar Népszínház társulatának tagjaira. Ebben a részben *Mindig olyan volt, amilyen a szerepe* című, **Lőrincz Lajosról** szóló művészportré első része hallgatható meg, melyben művésztársai emlékeznek rá. A portré a Vajdasági Rádió és Televízió stúdiójában készült.

Felkonferálás: Csík Nagy Ferenc
Hangok: Baráczius Zoltán, Vajda Tibor, Nagyellértne Kiss Júlia, Bocskovics Rózsa, Lányi István
Szerző: Lakner Edit
Hangmérnök: Zlatoje Čolović
Zenei szerkesztő: Gyuráki Ilona
Bemutató: 2012. október 28. – Vajdasági Rádió és Televízió – Hangjátékműsor

Fordítás: Pató Angéla
Lektor: Dunja Pešut

Vizuális megjelenítés: artNova
Tervezőgrafikus: Lillart Webdesign
Fotók: Gazdag Gábor, Sinkó Gizella, Süveges Eta, id. Virág Gábor

Együttműködő partner: Vajdasági Rádió és Televízió



A *Volt egyszer egy színház...* című kiállítás rádiós hangfelvételekkel is emlékezik az egykori Járási Magyar Népszínház társulatának tagjaira. A sorozat folytatásában a *Ma Hamlet, holnap statiszta* című, **Sinkó Istvánról** szóló művészportré részlete hallgatható meg, melyet a Vajdasági Rádió és Televízió készített.

Hang: Sinkó István
Szerző: Lakner Edit
Hangmérnök: Morvai Ferenc
Zenei szerkesztő: Tóth Ilona
Bemutató: 1992. április 14. – Vajdasági Rádió és Televízió – Hangjátékműsor
Fordítás: Pató Angéla
Lektor: Dunja Pešut

Vizuális megjelenítés: artNova
Tervezőgrafikus: Lillart Webdesign
Fotók: Gazdag Gábor, Sinkó Gizella, Süveges Eta, id. Virág Gábor

Együttműködő partner: Vajdasági Rádió és Televízió

Forrás: Topolya Község Múzeumának YouTube-csatornája; a *Volt egyszer egy színház...* című kiállítás anyaga

Összeállította: Guci Mónika

Ma a Találkozó színpadán

Ma megindul a hajrá



Bár a napok száma szerint már félidőnél tartunk, az előadások több mint fele még hátravan. Mától napi 2-3 előadással toljuk tovább a Találkozó szekerét. Ma Muzslya és Bezdán veszi birtokba a színpadot. Lássuk, ezekből a *hébe-hóba összejövetelekből*, milyen előadások születtek. ☺

A Muzslai Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület Hébe-hóba színjátszó csoportja, Muzslya

Egyesületünk 1947-ben alakult meg Petőfi Sándor Kultúregyesület néven, és erre az időszakra vezethető vissza a színjátszó szakcsoport önállósulása is. A színjátszásnak nagy hagyománya volt ekkor már Muzslyán. Az egyesület megalakulásának első éveiben a színjátszók voltak a legaktívabbak.

Ahogy a színjátszó csoport neve is mondja: hébe-hóba összejönnek, remélik, ez alkalommal nagyobb sikerrel járnak...

A társulat eddigi díjai a Találkozón:

1998 – a társulat a legjobb hagyományos kereketek között megvalósított előadásért járó Pataki László-díjat érdemelte ki *A nyitott ablak* című előadásáért

2009 – Berta Ferenc-díjat érdemelt ki a muzslyai Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület

A Hébe-hóba színjátszó csoport bemutatja:

Ray Cooney: *Páratlan páros* (90')
Vígjáték

Rendezte: Kósa Zoltán
Zene: Kocsis Erik
Technikai munkatárs: Zsáki Ervin
Technika: Kósa Zoltán, Zombori Tibor

Szereplők:

John – Jenovay Lajos
Stanley – Halász János
Mary – Molnár L. Csilla
Barbara – Törköly Noémi
Troughton – Zombori Tibor
Porterhaus – Rontó Kata
Bobby, Fotóriporter – Süveg Emma

16 éven aluliaknak nem ajánlott



A Petőfi Sándor Művelődési Egyesület színjátszó csoportja, Bezdán

A bezdáni színjátszásnak közel 160 éves múltja van: 1865-től található feljegyzések róla. Az egyesületnek két gyermek-, két kézimunka-, egy hagyományápoló és egy színjátszó csoportja van. Büszkéek arra, hogy Nyugat-Bácskában a kevés megmaradó társulat között lehetnek. Sokat és sikeresen vendégszerepelnek úgy a környéken, mint Magyarországon és Horvátországban.



A társulat eddigi díjai a Találkozón:

2013 – a Magyar Piri-díjat Zobenica Reginának ítélte oda a zsűri dr. Pfaff Mihály *Gazdagon nősülök* című zenés vígjátékában látott alakításáért, Mari néni szerepének megformálásáért

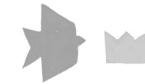
A Petőfi Sándor Művelődési Egyesület színjátszó csoportja bemutatja:

Ray Cooney: *Család ellen nincs orvosság* (120')
Vígjáték

Rendezte: Foki István
Ügyelő: Kővágó Hajnalka
Sminkes: Hám Hilária
Díszlettervező: Osztrogonác Czenki Ilona,
Technikai munkatárs: Nagy (Fecó) Ferenc

Szereplők:

Dr. David Mortimore – Csillag László
Rosemary Mortimore – Osztrogonác Czenki Ilona
Dr. Hubert Bonney – Kővágó Jácint
Főnövér – Nagy Huanita
Sir Willoughby Drake – Foki Sándor
Jane Tate – Snájder Dalma
Leslie – Nikolin Alexandra
Dr. Mike Connolly – Nagy (Fecó) Ferenc
Rendőr őrmester – Ficza Balázs
Bill – Bálints Dávid
Mama – Kanizsai Hilária
Nővér – Kővágó Jázmin Alma



„Ez a szellemiség így jó, ahogy van”

A tóbai Petőfi Sándor Művelődési Egyesület színjátszó csoportja *Amerikai menyasszony* című előadásának zsűrizése

Végy egy amerikai menyasszonyt, akit egy férfi színész játszik, végy egy jó humorú, lelkes társulatot, s a közönség könnyesre fogja nevetni a szemét. Ez történt hétfőn a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók Találkozóján, amikor is a tóbai Petőfi Sándor Művelődési Egyesület bemutatta legfrissebb előadását, Lőrinc Miklós szövegét, *Az amerikai menyasszonyt*, melyet **Lackó Farkas Erzsébet** rendezett.

A tóbai társulat néhány tagja már harmincöt éve játszik együtt a színpadon, a legidősebb tag még ennél is több, ötvennégy éve színjátszó. Mindenki ismeri a másik minden mozdulatát, ami a szívében, az a szájukon, egy összetartó, összekovácsolódott csapatról van szó. Ha baj van, segítik egymást, s együtt ünnepelnek.

Góli Kornélia kezdte az értékelést, aki megdicsérte a csapatot, hogy jó szövegeket dolgoznak fel, szórakoztató előadásokat készítenek, ami jól áll a társulatnak, s ilyen volt a találkozón látott előadás, az *Amerikai menyasszony* is. Egy jó választás. Bohózat, melyet imádott a közönség is. Természetesen jó zsűrihez illően, néhány észrevétele is volt, például az, hogy a teret jobban kihasználhatnák. *„Bizonyos helyzetekben amikor nincs szöveg, azt érzem, mintha félnétek bármit csinálni, ezért arra biztatlak titeket, hogy legyetek bátrabbak. Az előadásban egy új térbe érkeznek a szereplők, ráadásul szobalányunk is van, ki lehet használni, bekísérheti ő a vendégeket, de azzal is játszhattok bátran, hogy ha érkezik egy távirat, előbb legyen lejátszva, hogy az fel van bontva, mielőtt érkezik a reakció a szobalánytól, hogy nem ő bontotta fel”* – mondta Góli Kornélia, aki a játékokra biztatta a társulatot, kiemelve, hogy a szöveg nélküli részeket is használják ki

és töltsék meg. Mint mondta, számára a főszereplő menyasszony, Edit kinézete lehetett volna visszafojtottabb is, hiszen már az, hogy egy férfi játssza ezt a szerepet, az magában egy humoros szituáció.

Crnkovity Gabriella vette át a szót, s a dicsérettel kezdte, elmondta, a közönség reakciója magáért beszélt. Ezután néhány apróságot emelt ki (mint mondta, ő az a zsűritag, aki ezekre figyelt). Józsi fülbevalója az egyik ilyen. *„Olyan jelenség vagy, mint aki egy régi filmből lépett volna elő, s úgy is szólalsz meg, úgy vagy jelen, ebből egy kicsit kikökkent a fülbevalód.”* Felhívta a figyelmet arra is, hogy várják ki a közönség nevetését, hiszen, ha ezt nem teszik, néhány mondat felett elsiklik a közönség figyelme, mert a nevetéstől nem hallja. Ő is megdicsérte a szöveg használatát, ami ízes és izgalmas. *„A rózsmutogató testgyakorlat zseniális volt, én még jobban kijátszottam volna, adtam volna neki időt, magyarul cukroztam volna a mézet.”* Góli Kornéliához hasonlóan ő is kiemelte, hogy az idegen lakásba való belépés esetében a szereplőn ne azt lássa, hogy úgy érkezett meg, mintha minden nap ide járna, játsszanak a térrel s a szituációval. *„Kísérletezzetek, hiszen ez rengeteg poénos szituációnak ad teret, például a vendég nem tudja hol a fogas, nem találja a helyét stb.”* Az értékelésének ezen a pontján egy igazán zsigeri, szívből jövő mondat is elhangzott: *„Annyira szimpatikusak vagytok, hogy szívesen meginnék veletek egy sört.”* Szintén a tér jobb kihasználására hozott még példákat, miszerint az első találkozáskor a kérő és az amerikai hölgy kanapés jelenete esetében ne ragadjanak rögtön egymásra, tartson egy ideig el a közeledés, s az abból való menekülés játéka. Pozitív példákat is

említett a tér jó kihasználására, amikor Korcsolya megpróbál menekülni a „kisasszony” öleléséből, s mindenféle menekülési útvonalat számba vesz.

„Azt éreztem, hogy mindenki egy kicsit nemes lelkűvé vált általatok, ami nagyon jó érzés. Amikor pedig Edit »kisasszony« először jelenik meg a színpadon, az elsőpró volt. Arra konkrétan nem számítottam, s ha nem ülök, valószínűleg a fenekemre esek. Hirtelen nem is tudtam vele mit kezdeni, nem tudtam hogyan fog ez működni, mégis működött” – mondta Gabriella, s hozzátette, az első csók lehetetlen helyzetével is



eljátszott volna, ahogyan a menyasszony megpróbálja megcsókolni jövődöbelijét, az pedig igyekszik ebből kihúzni magát.

Pálfi Ervin a két rövid felvonás közötti szünet szükségességét kérdőjelezte meg, hisz – mint mondta – a közönség éppen ekkor kezd belendülni, s várja a teljes örületet. *„Értettem, hogy praktikus oka van a szünetnek, hisz változik a díszlet, illetve át is kell öltöznie a »menyasszonynak«, de ezt megoldhatnátok ti magatok a nézők előtt is. Manapság a színház felvállalja ezeket a formai lehetőségeket, ráadásul plusz játéklehetőséget is ad számotokra. Például a nagybácsi nem bír felemelni egy kanapét, de jön Edit, aki könnyedén arrébb teszi.”* A fantázia nyitogatására biztatta a társulatot, hisz ez bővíti a játéklehetőséget, ami a csapatban benne van. Az előadást indító jelenetben zajló némajáték kapcsán megjegyezte, hogy nyugodtan használhatnak pótszöveget, beszélhetnek valamiről mormolva.

Az előadást rendező Lackó Farkas Erzsébet (akit eddig főleg színészként láthattunk) elmondta nagyon nehéz olyan szöveget találni, ami passzol a társulathoz, azaz, ahol mindenki számára jut szerep. Vagy túl sok, vagy túl kevés szereplős darabokat találni. *„A társulatunk úgy működik, hogy mindenki beleszólhat, tetszik-e neki a szövegválasztás, a szerep, amit neki szánunk, s akár néhány próba után is visszaadhatják a szerepet, ha azt érzik nem nekik való, nem tudják megcsinálni. Van egy színésznőnk, aki sajnos nem tudta vállalni a címszerepet, így jött a képbe Anti. Azt mondtam neki, ha ezt elvállalja, az óriási siker lesz. S igazam volt. Eleinte még győzögetni kellett, azt mondta, ha nem lesz nyerő a játéka, akkor a siker is elmarad. Hát nem maradt el.”* – mondta a rendező. A túlzott sminkre is kitért, megtudtuk, hogy a főszereplőt két leányzó sminkelte, azért érezhették picit eltúlzottnak.

Ezen a ponton **ifj. Detki Antal** is megszólalt, s hozzátette, hál 'istennek ő a sminkelés közben a tükörrel háttal ült, így ebből nem sokat látott.

Amikor a varrónő megérkezett a próbára, azt hitte, poénkodnak vele, mikor kiderült, a két nő ruhából az egyiket egy férfire kell szabnia. Ezekből is látszik, hogy a társulat már a próbafolyamat közben is jól szórakozott, hiszen rengeteg humoros helyzetet okozott az, hogy a női főszerepet egy férfi játssza.

Pálfi Ervin vette vissza a szót, s elmondta, nagyon jót tett az előadásnak, hogy egy bivalyerős férfi játszotta a női főszerepet, aki a két kérés fizikai erejével is manipulálta, hozzátette, ezt is lehetett volna még fejleszteni, erősíteni, fokozni, magyarul nyomni egyet a gázpedálon. *„Jó példa lehetne a fokozásra a helyzet, amikor Piskóta el szeretne slisszanni, de a »kisasszony« nem engedi, itt az esz-*



közhasználaton nagyítva, még több humoros helyzetet tudtok megmutatni: például a nyakkendőjével köti a székhez, vagy a saját harisnyájával, hogy csak néhány példát hozzak. Bátorítalak titeket az efféle játékokra, hisz nagyon jól áll ez nektek” – mondta Ervin. A vígjátékok ritmusára is kitért, szerinte az előadásban volt néhány olyan jelenet, ahol ezen lehetett volna feszíteni. *„Például a névjegyek átadása. A két véglegényjelölt nézegeti a névjegyet, de nem történik semmi, nem halad a történet, lehet erre elég kevesebb figyelmet is szentelni, vagy kisebb bohóctréfával fűszerezni. A némajátékokból is elbirtam volna többet, hiszen nagyon jól áll nektek. Hittel és alázattal csináljátok a színházat, nyugodtan lehet még szítani a tüzet.”* Utolsó észrevételeként is a tér használatához adott néhány tanácsot: *„Amikor ennyire kis térben játszunk, hogy egy vendéglő asztalai szinte egymás mellett vannak, akkor azokat a mondatokat, amiket úgy mond két karakter egymásnak, hogy nem szeretné, ha a másik asztal (ami fél méterre tőle helyezkedik el) hallaná, nyugodtan megszóthatja egy kis suttogással. Ez egy technikai dolog, pár mondat után el is lehet hagyni, s színészként is ad egy plusz színt, amivel játszani lehet.”*

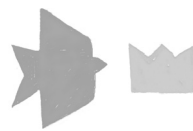
A zsűrizés végén Erzsébet megköszönte a VMMI és VMMSZ segítségét, akik lehetővé tették, hogy **Virág György** néhányszor ellátogasson hozzájuk, s segítse munkájukat, csiszoljon egy kicsit az előadáson, a színészi játékon, hisz ő a bemutató előtt pár alkalommal megnézte a próbákat, s tanácsaival látta el a társulatot.

Crnkovity Gabriella szerint az a néhány alkalom bőven elég, hisz ők úgy vannak jól, ahogy vannak. *„Ha kell segítség, és tudtok is kit hívni, az jó dolog, de azon gondolkodtam, hogy ha ezt átvinné egy profi, az lehet, hogy el is rontaná az egészet. Ez a szellemiség így jó, ahogy van.”*

Szerda Zsófi

Holnap a Találkozó színpadán

Ifiszerda Paliccsal és Szabadkával



Nagy örömről több év kihagyás után ismét a Találkozó deszkáira lép a Szabadkai Középiskolások Diákotthonának színjátszó csapata, igazi kísérletezős előadást láthatunk majd tőlük Örkény István egyperces novelláiból. Őket a Palicsi Színjátszó Grund követi egy nagy musicallel, a jelenleg is nagyon aktuális *Valahol Európában* előadással.

Április 19., szerda, 16 óra

Szabadkai Középiskolások Diákotthona,
Szabadka

Egypercesek kánona – Örkény István egyperces novellái alapján (40')
Alternatív drámajáték

Rendezte: Papp Bartusz Karolina

Az előadásról: Előadásunk Örkény István néhány egyperces novellájából állt össze. A vezérgondolat természetesen az abszurd, a meghökkenítő és a természetellenes jelenségek láncra fűzése volt. A mindenkor ember milyen váratlan helyzetekbe kerülhet, azokat miként tudja kezelni, és ugyanakkor ezek a nem mindennapi helyzetek milyen gondolatokat, érzéseket idézhetnek elő úgy a színpadon, mint a közönségben. Játéknak indult az előadás, aztán egyre komolyabban kezdtünk foglalkozni a témával. Szavakban, mozgásban, tekintetekben gondolkodtunk... A darabon közösen dolgoztunk, a diákoknak nagyon jó ötleteik vannak, ezeket felhasználva alakítottuk az előadást.



Április 19., szerda, 19 óra

Palics Magyar Művelődési Egyesület,
Palicsi Színjátszó Grund, Palics

Dés László – Bóhm György – Horváth Péter –
Korcsmáros György – Nemes István:
Valahol Európában (110')
Musical

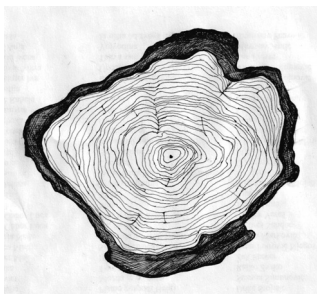
Rendezte: Mezei Zoltán

Az előadásról: Dúl a háború. Családok szakadnak szét, és gyerekek maradnak árván magukra és egymásra utalva. Vadak és önzőek, a háború látszólag kiöli belőlük az együttérzést. De valójában vágnak valahova, valakihez tartozni. A háború szörnyűségeit a legjobban a gyerekek sorsán keresztül érthetjük meg és érezhetjük át. A történelem mégis újra és újra ismétli önmagát. Ma is szenvednek gyerekek családjuk nélkül, romos tornatermekben és idegen vasútállomásokon várakoznak egy jobb életre.

Szabadkai Középiskolások Diákotthona
bemutaja
Örkény István egyperces novellái alapján
az

Egypercesek kánona

című abszurd drámajátékot



Szereplők:

Dévény Tamás + Dózsai Adél + Molnár Gábor Luca +
Varnyú Kristóf

Hangtechnikus: Perlaki Attila

Fénytechnikus: Fábrik Dávid

Plakátrajz: Molnár Gábor Luca

Rendezte:

Papp Bartusz Karolina
2023



Színházi élményem

Színház, mit is jelent számomra? Talán a hatalmas vörös függönyöket, a fényeket, a színpadot, a jellegzetes régi, mégis megnyugtató illatot, ami átjárja az óriási termet. Mindenképp a varázslatot jeleníti meg.

Már első osztályos korunk óta járunk színházba, emlékszem, mindig alig vártuk, hogy az iskola szervezésében eljussunk egy-egy előadásra. Megannyi élménnyel tértünk haza a színdarabokról, szüleink órákon át hallgatták az élménybeszámolókat. Mégis talán a mi kis falunknak köszönhetem a színház iránti rajongásom. Nálunk a szervezők minden ünnep alkalmával egy előadással lepik meg a lakosságot. A színház nem elavult dolog, ezt az is bizonyítja, hogy az emberek tömegesen látogatják. A mai rohanó és modern világban, ahol a technika az úr, jó belépni egy terembe, ahol sok ember ül. Lenémítani a telefont, és izgatottan várni, hogy vajon mi következik, miután lekapcsolták az összes fényt. Teljesen sötét lett. Még pár hang hallatszódik a nézőtérrel, egy-két székek nyikorgása, ajtócsukódás és egy halk hang, amint egy anyuka csendre inti gyermekét. Kezdődik a műsor. Felbukkan az első szereplő, és a reflektorok rászegeződnek, elkezd az előadást. Csodálatos lehet a színészek élete, hihetetlen, hogy mennyire élethűen át tudnak szellemülni egy szerep kedvéért. Néha eltűnök az azon, vajon milyen lehet az élete egy adott szereplőnek, lehet, nehéz napja van, és mégis tökéletesen adja elő a karakterét, a lényeg, hogy mi nem tudjuk, hiszen mi a közönség vagyunk, a színész nekünk építette a sok-sok fárasztó próba alatt azt a bizonyos figurát, akinek a bőrébe bújt. Ha kell, önfeledten kacag, de ha úgy kívánja a szerep, akkor szívbe-markolóan zokog. Ez a művészet, megannyi szerepet magára ölteni, csodálatos. Lement az első felvonás, legördült a hatalmas vörös függöny, szünet következik, a fényeket felkapcsolják a nézőtérrel. Kígyózó sorok vezetnek a mosdóba és a teraszra, az emberek beszélgetésbe kezdenek a rég nem látott ismerőseikkel. Eközben a színpad átalakul a második felvonás színterévé, a szereplők is felkészülnek, és hamarosan beinvitálják a közönséget. Ismétetlen lekapcsolják a fényeket, és lassan

mindenki elcsendesül. A színjátszók ismét kitesznek magukért. Hihetetlen gyorsasággal öltöznek át, látszik, hogy még abban is rengeteg munkájuk van. Szívük, lelkük benne van. Csodával határos ezt végignézni, mindezt a nézőtérrel ülve, a szívem majd kiugrik, mintha a maratont futnám, pedig a lélegzétvételel kívül mást nem csinállok. Vége az előadásnak, hatalmas tapsvihár tör ki. Az előadóművészek munkájuk gyümölcsét aratják, nekünk pedig tiszta piros a kezünk a vastapstól. Elképesztő ez a színház világa. A tömeg lassan elkezd kifelé hömpölyögni, páran még megvárják szomszédjukat, majd együtt jókedvvel indulnak haza. A művészek gratulációkat fogadnak pár lelkes rajongótól, jóbaráttól. A díszlet lebontásra kerül, mindent kipakolnak, majd ismét lekapcsolják a fényeket, de immár a színházterem üres, az előadásnak már csak az emléke lengi be a termet. A színházi varázslat a következő darab erejéig megbújik a régi nyikorgó székek sorai között, a hatalmas vörös függönyök hajtásában és a magas falakban.

Az idők során arra jöttem rá, hogy odavagyok a színház világáért, de még nem tisztázódott bennem, hogy mi is vonz igazán, a helyszín, a színpad, a színészek, a színdarab vagy a tömeg, amely egy kis kikapcsolódásra vágyik. Az is lehet, hogy ez mind a színházi varázs része, ami számomra maga a tökély.

Hallgató Lara, II/4,

Mezőgazdasági Iskola és Diákotthon, Topolya



Hittel, lelkesedéssel, a közönséggel együtt lélegezve (1.)

Szeretném elmondani, hogy én nem vagyok sem újságíró, sem klasszikus értelemben vett író, csak egy szerény krónikás elkötelezettségével igyekszem egy-egy eseményről írni. Nem egyszer nem titkolt lelkesedéssel vagy lehangoló, letaglózó érzelmektől vezérelve.

Az írással egy kis, drávaszögi faluban, Karancson kezdtem el foglalkozni. Akkoriban látott napvilágot a horvátországi magyarok első újságja, a Magyar Néplap, melynek a főszerkesztője Kartalija Mária volt. Nos, ebben az újságban jelentek meg az én első drávaszögi tudósításaim. Két esztendő után, 1984. január 1-jén a Néplapot a Magyar Képes Újság váltotta fel Tausz Imre főszerkesztő irányításával. Ezt a sajtóterméket Vajdaságban is olvashatták az érdeklődők. Komolyabb írásokkal csaknem két évtizeden át jelen voltam a hetilapban — természetesen főleg vajdasági témákkal.

Ugyancsak az '50-es évektől kezdve a Magyar Szónak is rendszeresen küldtem az írásaimat, majd a Hét Napban is kaptam lehetőséget, hogy megjelenhessenek a különböző jellegű publikációim. Sőt, a Családi Kör hasábjain is ott voltak a szövegeim.

Emlékszem, hogy amikor a *Nem sírt ásunk, hanem fundamentumot* című könyvem írtam, annak a mondatait a lelkesedés fogalmazta. S már a címben jeleztem, amatőr színjátszóink — mert róluk szól a könyvem — a délvidéki magyar színjátszás alapjait kovácsolják szilárdá. Hogy ez így van, azt Trianon bizonyítja. Száz évvel ezelőtt ugyanis, 1919-ben itt a Délvidéken csak két magyar színjátszó társulat adott életjelet magáról. Tíz évvel később Délvidék egész területén százhusz magyar színtársulat hirdette, kiáltotta világgá, hogy VAGYUNK! Megszólaltak a műzsák magyar nyelven olyan helységekből is, ahol az manapság hihetetlennek tűnik. Igen, a titeli, csürogi, zsabylai, regőcei, fejértelepi, opovói, rumai magyar színjátszók is hallatták a hangjukat.

De nem csak a mennyiségi mutatók jelezték a színjátszó mozgalmunk erejét, mert ez a színjátszás a trianoni „áldásos” évek alatt minőségi szempontból is olyan eredményeket mutatott fel, amelyekre méltán lehetünk büszkéek. Például 1963 nyarán Hvaron, a legjobb jugoszláviai amatőr színházak találkozóján a Béga-parti városnak, Nagybecskereknek a magyar színjátszói a legrangosabb elismeréssel, az aranyplakettel tértek haza. Tudor Muşatescu *Titanic-keringő* című előadásával az akkori hat köztársaságból és két tartományból álló Nagy-Jugoszláviában ők let-

tek a legjobbak! 1973-ban Trebinjébe, a boszniai kisvárosba költözött az amatőr színházak országos találkozója. A szabadkai Népkör Tennessee Williams *Ez a ház bontásra vár* című művének sikeres bemutatásával kiérdemelte a második díjat. A darab rendezője, a korán elhunyt Bambach Róbert pedig megkapta a legjobb rendezőnek járó díjat. Az előadás két szereplője, Pribilla Valéria és Árokszállási László kiváló teljesítményt nyújtott.

Mindezt el kellett mondanom, mert sokan vannak, akik csak legyintenek, amikor dicsérem az amatőr színjátszóinkat. Egyszerűen nem tudják megérteni, elfogadni, hogy az amatőr az, aki nagy hittel dolgozik. A hite és a lelkesedése erősebb, mint művészi eszközkészlete, technikai tudása. Az amatőrt mindenekelőtt a játék öröme kíséri fel a színpadra, és a művészet feltétlen szeretete tartja ott. Minden magyarázkodás nélkül álljon itt a magyar szellemi élet kiválóságának, Németh Lászlónak az amatőr színjátszókkal kapcsolatos véleménye: „*Komolyan veszem a műkedvelőket. A magyar drámai játék forradalmát várom tőlük!*”

Az amatőröknek a színpad iránti igaz, őszinte rajongása kísért fel engem is csaknem hetven évvel ezelőtt egy kis, drávaszögi falu kocsmájának a tágas tánctermeiben található, sörshordókra „épített” színpadjára. Azokon a deszkákon igyekeztem a torkomba szoruló szavakat kimondani, a betanult szöveget továbbadni, ami bizony nem volt könnyű, de sikerült. Én már akkor tudtam, hogy az a különös világ lesz életem célja.

A sors segített abban, hogy teljesüljön az álmom. 1953 szeptemberének legelején a Magyar Szó hasábjain — mely akkor már a Drávaszögben is kapható volt — bukkantam rá a Zombori Népszínház felhívására, mely arról szólt, hogy az alakuló magyar társulatba a vidékiek jelentkezését is várják. Azon nyomban jelentkeztem, és szeptember 22-én már jött is a válasz Weigand Józsefnek, a magyar csoport vezetőjének az aláírásával, hogy szeptember 28-án, délelőtt 11 órakor találkozni akarnak velem a színházban.

Az audíció sikerült, és a színház igazgatójának az irodájába is be kellett mennem. Miladin Gvozdenov szívélyesen fogadott, majd Weigand József közölte velem: *Fiatalember, most a legfontosabb, hogy mielőbb lakást találjon. Majd az új kollégák segítenek, mert már elkezdődtek az első darab próbái. A szerződést már gépelik, a fizetése 8051 dinár lesz.* Örökre megmaradt bennem a pillanat, amikor a vállamra kanyarították Thália szent templomának a palástját, és útnak indítottak.

Csodálatos napok következtek. A Zombori Népszínház magyar együttesének már felvett tagjai, Dovát Amália, Heck Paula, Csapó Erzsébet és Rind Károly őszinte barátsággal fogadtak. Sorjázta a bemutatók. A zombori közönség ragaszkodó szeretettel köszöntött bennünket, az állandóan zúfolt nézőtér, a hosszan tartó vastapsok az új, kis magyar színház létjogosultságát igazolták. És ott volt a vidék, Zombor környéke, Kupuszina, Apatin, Telecska, Szilágyi, Bezdán.

A második színházi évadban a Zombori Népszínház magyar társulatához szerződött Pataki László és Kiss Júlia. Pataki volt a társulat művészeti vezetője és főrendezője. Hihetetlen lelkesedéssel dolgoztunk. Úgy éreztük, hogy Zomborban a magyar színház megtalálta a helyét, együtt lélegzik a közönséggel és a város magyar közösségével is. És akkor, mint derült égből a villámcsapás, érkezett a hír, hogy a színházat felszámolják, megszüntetik. Mint ha egy világ dőlt volna össze bennem! Huszonhárom évesen egyszerűen nem tudtam felfogni a történetet, teljesen hihetetlennek tűnt. Később megtudtuk, hogy nem a többségi nemzet záratta be a magyar színházat, hanem a közénk tartozók tették ezt. Pontosabban a magyar szellemi életünk néhány „kiválósága” győzte meg a zombori illetékeseket, hogy be kell zárni a színházat, mert giccses darabjaival „megfertőzi” a közönséget, annak szellemi és erkölcsi mivoltát.

A Zombori Népszínház magyar társulatának utolsó előadása után az öltözőbe bejött Laták Ist-

ván, a Szabadkai Népszínház akkori igazgatója és Varga István, a színház főrendezője, s közölték velem, hogy a következő évtől kezdve az ottani magyar társulat tagja leszek. Számomra nagy megtiszteltetés volt, hogy az első hivatalos színházunk tagja lehettem, ám a két zombori esztendő sohasem felejttem el. Életemnek egy csodálatosan szép darabkája maradt ott!

Négy évem fűződik a rangos szabadkai társulathoz. Számos szép szerepet, feladatot kaptam Garay Bélától, Pataki Lászlótól, megismertem színjatszásunk legendás művészeit, akikre még ma is végtelen tisztelettel és megbecsüléssel gondolok. Szabadkán ismerkedtem meg Bocskovics Rózsával — aki 1953 óta a társulat tagja volt —, ott kötöttünk házasságot, majd mindketten Újvidékre, a rádióhoz szerződöttünk.

Csaknem huszonhét esztendőt töltöttem az Újvidéki Rádió színtársulatában, láthatatlan színházában, s ez életemnek nemcsak a legszebb, de egyúttal a legtartalmasabb szakasza is volt. A stúdiók, mikrofonok zárt világát hamar megismertem és megszerettem, színészi pályám a Rádiószínházban kezdett érdemben kibontakozni. Különösen 1968. november 26-a után, hiszen akkor avattuk fel ünnepélyes keretek közt az Újvidéki Rádió kamaraszínpadát, és ez valamennyiünk számára óriási lehetőség volt.

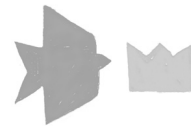
(Folytatjuk)

Megjelent a Hét Napban
2021.04.22-én, LXXVI. évf. 14. szám.



Faragó Árpád és Bocskovics Rózsa

A XXVII. Találkozó szakmai zsűrije



Crnkovity Gabriella

színész



Topolyán születtem. A gyermekkor, amit megélhettem, gyakran inspirációm forrása. Őnfeledt, játékos, szabad, időntúli, a felfedezés szünnem akaró örömeivel. Asztaliteniszteztem, hála a bátyámnak, aki után kishúgiként vakon mentem. A tíz év sportolás alapot adott egyfajta kitartásnak, munkabírásnak, és annak, hogy ne adjam fel rögtön, ha valami nem megy elsőre. A színház... egy ideig csak képzelgés, álom, mi lenne ha... Míg egyszer csak sikerült találkozunk. Zentán. Igen, itt kezdtem az amatőr színjátszást, majd Topolyán is volt szerencsém próbálgatni magam és Szabadkán is. Nagyon szép időszaka volt az életemnek. Az Újvidéki Művészeti Akadémiát 2009-ben végeztem. Osztályvezető tanáraink László Sándor és Balázs Áron voltak. Számomra ők az a stabil alfa, akikhez gondolatban mindig visszatérek, ha elbizonytalanodom egy munka során. Az egyetem elvégzése óta Újvidéken élek és dolgozom. Színészként. Az Újvidéki Színházban. És ha szerencsém van, néha kipróbálhatom magam más közegekben is. Amatőr társulatokkal és gyerekcsoportokkal is dolgozom időnként. Sokat tanulok tőlük. Hibáim és sikertelenségeim is az enyéme, együtt dolgozom velük és rajtuk. Néhány éve van egy új tanítóm, aki a legtisztább tükröt tartja elém. A fiam.

Dr. Góli Kornélia

dramaturg, tanár

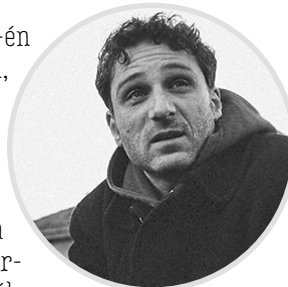


1981-ben születtem Szabadkán. Az általános iskolát és a gimnáziumot szülővárosomban fejeztem, majd a Veszprémi Egyetem Tanárképző Karának Színháztörténet szakán folytattam tanulmányaimat. Az elmúlt 19 évben dolgoztam az Újvidéki Színházban, a Zentai Magyar Kamaraszínházban, a szabadkai Kosztolányi Dezső Színházban, a szabadkai Nép-színház Magyar Társulatával, a Temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színházban, a debreceni Csokonai Színházban, a vajdasági Tanyaszínház társulatával, a kassai Thália Színházban, a ma-

rosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatával, a Kolozsvári Állami Magyar Színházban. Jelenleg az Újvidéki Művészeti Akadémia tanára vagyok. Színházrajongásom elég korán kezdődött. Versmondóként ismertem meg a színpadot. Megtapasztaltam a kapcsolatot az előadó és a hallgatóság között és annak jelentőségét, hogy a színpadon kimondott minden egyes szónak helye és célja van. Amatőr színjátész is voltam. Ennek a korszaknak csodás élménye a közösséghez való tartozás és a közös alkotási vágy; az ötletelések, viták, kényszermegoldások (mert sosincs pénz) és az a felülmúlhatatlan érzés, hogy végül megszületik valami, amiért mindannyian keményen dolgoztunk. S erre a valamire emberek kíváncsiak. Bejönnek és megnézik. Azért ez, valljuk be, nem semmi! ☺

Pálfi Ervin

színész, tanársegéd



1980. augusztus 24-én születtem Szabadkán, Pálfi Ervin névre hallgatok, ha lány lettem volna, most Szabinának szólíthatnátok. Azt hiszem kötődöm ehhez a szegény, szürke, unalmas Szabadkához, illetve Vajdasághoz, illetve a Balkánhoz. Kifejezetten szeretem ezt a multikulturális közeget. Máshol nem nagyon tudom elképzelni az életem. A gép úgy dobta, hogy színész lettem. Húsz éve vagyok a pályán, és többé-kevésbé még mindig örömet tud szerezni. Nem konkrétan a színészet, hanem maga az alkotás. A közös alkotás. A fantáziánk segítségével a semmiből valamit csinálni, s ezen az úton megtudni egy kicsit többet magunkról, a világról. Csodálatos kaland. Na, nem mindig. Azt mondják, munkamániás vagyok. Ebben van valami, pontosabban: ha dolgozunk, akkor dolgozzunk rendesen, keményen! Csak úgy van értelme. Ezt vallom. Ez persze egyáltalán nem zárja ki, hogy jól érezzük magunkat. Hát így. 43 éves palicsi lakos vagyok, kislányom van, feleségem, kutyám, papagájom, sok-sok halam és sok-sok hangszerem. Néha nagyon nem értem magamat, másokat, és az egész világot, néha pedig minden olyan egyértelműnek és egyszerűnek tűnik...

„...de mégis azért az jó ebben, hogy kíváncsi vagyok, vajon lesz-e: végbélrákom vagy szívgyógyyszerem, unokáim meg a többi ilyen dolog, ami azt mutatja hogy éltem...” (Lovasi A.)

Dušan Kovačević: Tiszteletkör

Bemutató: 2004.09.13.

Kétszer láthattak bennünket helybéli nézőink, majd Orahovón, Feketicسن,
Csókán és Kisoroszon is színpadra léptünk.



Díjak

A Vajdasági Magyar Amatőr Színhátszók XII. Találkozóján:

Bambach Róbert-díj az új színházi kifejezési formákban megvalósuló legjobb előadásért

Vida Henrietta Magyar Piri-díjban részesült a legjobb női mellékszerepért

Tersánszky Józsi Jenő: Kakuk Marci

Bemutató: 2006.03.12.

Tizenhárom alkalommal adtuk elő a darabot, háromszor Topolyán, kétszer Orahovón, valamint Feketicse, Tornyoson, Bajsán, Csókán, Moravicán, Kishegyesen, Magyarittabén és Tordán.



Kakuk Marci

Az új darabok megírásánál mindig fontos szempont az, hogy a szöveg ne csak a színház számára legyen érdekes, hanem a közönség számára is. A 'Kakuk Marci' című művet Tersánszky Józsi Jenő írta meg, amely a magyar népi kultúra egyik legismertebb darabjává vált.

A művet a Topolyai Művelődési Ház Mára Amatór Színjátszó Csoportja adta elő, amelynek vezetője Tersánszky Józsi Jenő. A darabot több alkalommal is megadták különböző helyeken, így Topolyán, Orahovón, Feketicse, Tornyoson, Bajsán, Csókán, Moravicán, Kishegyesen, Magyarittabén és Tordán.

Topolyán

A Topolyai Művelődési Ház Mára Amatór Színjátszó Csoportja a 'Kakuk Marci' című darabot a 2006. március 12-én mutatta be. A művet Tersánszky Józsi Jenő írta meg, amely a magyar népi kultúra egyik legismertebb darabjává vált.

A művet a Topolyai Művelődési Ház Mára Amatór Színjátszó Csoportja adta elő, amelynek vezetője Tersánszky Józsi Jenő. A darabot több alkalommal is megadták különböző helyeken, így Topolyán, Orahovón, Feketicse, Tornyoson, Bajsán, Csókán, Moravicán, Kishegyesen, Magyarittabén és Tordán.



Díjak

A Vajdasági Magyar Amatór Színjátszók XI. Találkozásán:

Bogárdi Zsolt a legjobb debütáló címszerepért a **Budapesti Égtájak Rendezői Iroda különdíjában** részesült
Vojtér Ilonának **Magyari Piri-díj** a legjobb női mellékszerepért



Impresszum

Súgó – a Vajdasági Magyar Amatór Színjátszók XXVII. Találkozásának színlapja • Kiadja a topolyai Mara Amatór Színház, Topolya Község Művelődési Háza, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet és a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség
• A fedőlapot Pál Anikó tervezte Ónya-Oláh Dóra munkája nyomán • Tördelőszerkesztő: Pál Anikó • Szerkesztette: Virág Kiss Anita és Gucci Mónika • Munkatársak: Bencsik Orsolya, Benedek Miklós, Epstein Ágnes, Gere Kitti, Gucci Mónika, Kiss Zoltán, Kormányos Katona Gyöngyi, Mendrei Ákos, Mendrei Anna, Mendrei Zsolt, Nagy Karina, Pastyik Nóra, Pobrányi Anasztázia, Szerda Zsófia, Sutus Áron, Terék Anna, Tomik Nimród, Turi Orsolya, Vastag Gazsó Hargita, Virág Kiss Anita
• Korrektor: Jankovics Andrea • A rendezvény megőrkítéséért felel: Zoomanoid Multimedia • 2023 április, Topolya